

KRAJSKÁ KNIHOVNA VYSOČINY

**KONCEPCE VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ KNIHOVEN
V KRAJI VYSOČINA na léta 2021 – 2027
s výhledem do roku 2030**

Obsah

1.	Úvod	- 3 -
1.1.	Vymezení základních pojmů	- 3 -
1.2	Legislativní rámec, koncepční a metodické materiály.....	- 4 -
2.	Vyhodnocení Koncepce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina z let 2016 - 2020	- 6 -
2.1	Internetizace a automatizace knihoven	- 6 -
2.2	Nákup nových knih, tvorba a cirkulace výměnných souborů	- 7 -
2.3	Vzdělávání knihovníků, semináře, porady.....	- 7 -
2.4	Plnění standardů regionálních funkcí	- 8 -
3.	Systém veřejných knihoven v Kraji Vysočina.....	- 9 -
4.	Personální zajištění regionálních funkcí v Kraji Vysočina	- 10 -
5.	SWOT analýza	- 11 -
6.	Hlavní cíle koncepce na základě standardů pro výkon regionálních funkcí	- 14 -
6.1	Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů	- 14 -
6.2	Statistika knihovnických činností	- 14 -
6.3	Vzdělávání knihovníků, semináře, porady.....	- 15 -
6.4	Tvorba výměnných knihovnických fondů, jejich cirkulace a distribuce, správa, revize	- 15 -
	a aktualizace.....	- 15 -
6.5	Pomoc při revizi a aktualizaci knihovnických fondů	- 15 -
6.6	Nákup a zpracování knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce).....	- 16 -
	a jejich distribuce	- 16 -
6.7	Komunitní aktivity	- 16 -
6.8	Servis automatizovaného knihovnického systému využívaného pro výkon regionálních funkcí	- 16 -
7.	Specifické dílčí cíle koncepce.....	- 17 -
7.1	Dílčí cíl: podpora knihoven jako přirozených center občanského a komunitního života	- 17 -
7.2	Dílčí cíl: podpora využívání regionálních automatizovaných systémů.....	- 17 -
7.3	Dílčí cíl: podpora celoživotního vzdělávání neprofesionálních knihovníků	- 17 -
7.4	Dílčí cíl: zlepšení prezentace knihoven na webových stránkách a sociálních sítích	- 17 -
7.5	Dílčí cíl: podpora spolupráce knihoven se školami a dalšími organizacemi	- 18 -
8.	Finanční a personální zdroje pro výkon regionálních funkcí	- 19 -
8.1	Personální zdroje	- 20 -
8.2	Financování regionálních funkcí.....	- 20 -
8.3	Grantové programy	- 20 -
9.	Závěr	- 21 -
10.	Použité zdroje.....	- 22 -

Analýza regionálních funkcí knihoven

1. Úvod

Regionální funkce knihoven, poskytované podle § 2 písm. h) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů, vycházejí z účelné dělby práce a koordinace odborných činností knihoven. Zaručují občanům dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispívají k vyrovnání rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.

Centrem systému knihoven je Národní knihovna České republiky (dále jen „Národní knihovna“), která vykonává koordinační, odborné, informační, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti. V jednotlivých krajích podle § 11 odst. 3 a 4 knihovního zákona plní a koordinuje plnění a výkon regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji krajská knihovna. V Kraji Vysočina plní tuto funkci Krajská knihovna Vysočiny. Úkolem kraje je zajistit z peněžních prostředků svého rozpočtu plnění těchto funkcí.

Předložená koncepce představuje střednědobý plán rozvoje regionálních funkcí knihoven (dále též „RF“) v Kraji Vysočina na období 2021 – 2027 s výhledem do roku 2030, má sloužit jako nástroj plánování činnosti jednotlivých knihoven a jako nástroj koordinace a spolupráce mezi knihovnami v kraji. Koncepce navazuje na Koncepci výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina na léta 2016 – 2020, schválenou Radou Kraje Vysočina dne 22. 3. 2016 usnesením č. 0551/11/2016/RK.

1.1. Vymezení základních pojmů

- a) **Regionální funkce** jsou funkce, v jejichž rámci krajská knihovna a další jí pověřené knihovny poskytují základním knihovnám především poradenské, vzdělávací a koordinační služby, budují výměnné fondy a zapůjčují výměnné soubory knihovních dokumentů a vykonávají další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb.¹
- b) **Základní knihovna** je knihovna s univerzálním knihovním fondem či se specializovaným knihovním fondem a je součástí systému knihoven vykonávajících informační, kulturní a vzdělávací činnosti.²
- c) **Specializovaná knihovna** je knihovnou se specializovaným knihovním fondem, většinou oborového zaměření a je součástí systému knihoven vykonávajících koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti
- d) **Krajská knihovna** je součástí systému knihoven, plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven, je garantem kvalifikačního růstu pracovníků knihoven v kraji.
- e) **Pověřená knihovna** je základní knihovna, zapsaná v evidenci Ministerstva kultury, která na základě smlouvy uzavřené s krajskou knihovnou plní regionální funkce v rozsahu a na území

¹ Služby knihovnám. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019); Praha: Ministerstvo kultury, 2019. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

² Zákon 257/2001 Sb. ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon); § 12 [online]. [cit. 2020-10-27] Dostupné z: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon257.htm

smlouvou vymezeném. Součástí této smlouvy je jmenovitý seznam obsluhovaných knihoven. Funkci pověřené knihovny může plnit také krajská knihovna.

- f) **Obsluhovaná knihovna** je základní knihovna, zapsaná v evidenci Ministerstva kultury, nebo její pobočka, které poskytují veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona. Provozovatel pověřené knihovny uzavírá s provozovatelem obsluhované knihovny smlouvu o poskytování regionálních funkcí, v níž je obsluhovaná knihovna označena jako jejich příjemce.
- g) **Profesionální knihovna** je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně.
- h) **Neprofesionální knihovna** je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka do 15 hodin týdně.
- i) **Pobočka** je lokálně vyčleněná část základní knihovny, je organizační součástí této základní knihovny a pracuje pod jejím vedením.
- j) **Výměnný fond** je účelově budovaný fond dokumentů, který je formou výměnných souborů zapůjčován obsluhovaným knihovnám.
- k) **Benchmarking knihoven** je nástroj strategického managementu. Jedná se o systematický proces porovnávání a měření produktů mezi organizacemi obdobné velikosti nebo typu za účelem definovat cíle zlepšování vlastních aktivit.
- l) **Provozovatel knihovny** je fyzická nebo právnická osoba, která svým jménem a na svoji odpovědnost poskytuje veřejné knihovnické a informační služby (u menších knihoven provozovaných obcí je provozovatel knihovny většinou totožný se zřizovatelem).

1.2 Legislativní rámec, koncepční a metodické materiály

- Koncepce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina vychází z těchto legislativních dokumentů
- **Zákon č. 257/2001 Sb.** o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů
- **Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky**, aktualizovaný v roce 2019.¹
- **Standard pro dobrou knihovnu.** Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky, aktualizovaný v roce 2019.²
- **Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021 – 2027 s výhledem do roku 2030**³

¹ Služby knihovnám. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019); Praha: Ministerstvo kultury, 2019. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

² Standard pro dobrou knihovnu. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Praha: Národní knihovna České republiky 2020. 4. vyd. 14 s. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/legislativa/normy-standardy-doporuceni>

³ Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/legislativa/koncepce-strategie-deklarace>

- **Strategie rozvoje Kraje Vysočina¹** - základní dokument regionálního rozvoje na úrovni vyššího územně samosprávného celku, schválený Zastupitelstvem Kraje Vysočina dne 8. 9. 2020.

Soulad s touto strategií:

Prioritní oblast 1: Konkurenceschopná ekonomika a zaměstnanost

Opatření 1.4: Rozvoj terciálního a dalšího vzdělávání

Aktivity opatření:

- posílení nabídky terciálního vzdělávání zaměřeného do praxe
- motivování k zapojení jednotlivců, vzdělávacích institucí i zaměstnavatelů k rozšíření účasti na dalším vzdělávání
- vytvoření fungujícího, územně dostupného systému dalšího vzdělávání, usnadňujícího orientaci v nabídce včetně potřebných analýz trhu práce a kariérového poradenství

Prioritní oblast 2: Kvalitní a dostupné veřejné služby

Opatření 2.6: Rodinná a seniorská politika

Aktivity opatření:

- podpora pozitivního stárnutí a mezigenerační solidarity

Opatření 2.7: Zájmové a neformální vzdělávání a sport

Aktivity opatření:

- organizace pravidelných celoročních aktivit v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání
- zkvalitňování materiálního a technického vybavení sloužící pro realizaci zájmového a neformálního vzdělávání
- organizace jednorázových akcí se zapojením široké veřejnosti
- Propagace zájmového a neformálního vzdělávání a zvyšování povědomí o možnostech aktivního trávení volného času

Prioritní oblast 3: Moderní infrastruktura a mobilita

Opatření 3.8: ICT gramotnost a vzdělávání

Aktivity opatření:

- vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti
- vzdělávání v oblasti kyber-bezpečnosti
- boj s digital divide (podpora znevýhodněných skupin)

Prioritní oblast 4: Zdravé životní prostředí a udržitelný venkov

Opatření 4.1: Obnova a rozvoj venkovského prostoru

Aktivity opatření:

- zachování dostupnosti a rozvoj veřejných služeb na venkově
- uchování a rozvoj místního kulturního dědictví venkova

Prioritní oblast 5: Atraktivní kulturní a historické dědictví a cestovní ruch

Opatření 5.2.: Ochrana a zachování kulturních památek

Aktivity opatření:

- zvyšování povědomí obyvatel o významu kulturního dědictví

Opatření 5.3.: Rozvoj kultury a kulturní infrastruktury

¹ Strategie rozvoje Kraje Vysočina. Dostupné z:

<https://www.kr-vysocina.cz/strategie-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/archiv=0&p1=61928>

Aktivita opatření:

- rozvoj a zkvalitnění kulturní infrastruktury
- příprava, propagace a realizace kulturních a kulturně-společenských akcí
- zachování, vytváření a předávání kulturních hodnot

2. Vyhodnocení Konceptce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina z let 2016 - 2020

Krajská knihovna Vysočiny garantuje plnění standardů regionálních funkcí knihoven v rámci celého Kraje Vysočina.

V rámci plnění standardů regionálních funkcí *Konceptce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina v letech 2016 – 2020* byly vyhodnoceny následující prioritní oblasti:

- internetizace a automatizace knihoven
- nákup nových knih, tvorba a cirkulace výměnných souborů
- vzdělávání knihovníků, semináře, porady
- plnění standardů regionálních funkcí

Hlavní cíle jmenované konceptce vycházely z *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky a z Konceptce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015*.

2.1 Internetizace a automatizace knihoven

Veřejný internet v knihovnách byl využíván stále méně, v současné době uživatelé knihoven více ocení v prostorách knihovny dostupnou Wi-Fi.

Knihovny v kraji používají regionální knihovní systémy dle svých pověřených knihoven - ve 3 okresech se jedná o plně webový systém Tritius REKS, pelhřimovský okres používá systém Clavius REKS (v roce 2021 plánuje přechod na systém Tritius), knihovny žďárského okresu používají převážně systém e-Verbis. Několik menších knihoven má dosud systém Clavius (v současné době omezený vývoj), ty ale v nejbližší době plánují přejít na systém Tritius nebo Tritius REKS. Celkem v Kraji Vysočina používá **458** knihoven (profesionálních i neprofesionálních) automatizovaný knihovní systém, což je **74 % knihoven v kraji** (průměr v ČR v roce 2019 je 39% automatizovaných knihoven z celkového počtu).¹

Přehled používaných automatizovaných knihovních systémů v jednotlivých regionech (k 31. 12. 2019)

Okres (region)	Tritius	Clavius	KOHA, Verbis	Regionální AKS (Tritius, Clavius, e-Verbis)
Havl. Brod	5	9	1	83 (všechny s výpůjčním protokolem)
Jihlava	4	3		68 (z toho 61 s výpůjčním protokolem)
Pelhřimov	3	15	1	60 (z toho 11 s výpůjčním protokolem)
Třebíč	4	7		93 (z toho 53 s výpůjčním protokolem)
Žďár n. Sáz.	4	2	3	92 (z toho 20 s výpůjčním protokolem)
CELKEM	20	36	5	397 (z toho 228 s výpůjčním protokolem)

¹ Regionální funkce knihoven 2019. Výroční zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2019. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/vyrocnizpravy>

2.2 Nákup nových knih, tvorba a cirkulace výměnných souborů

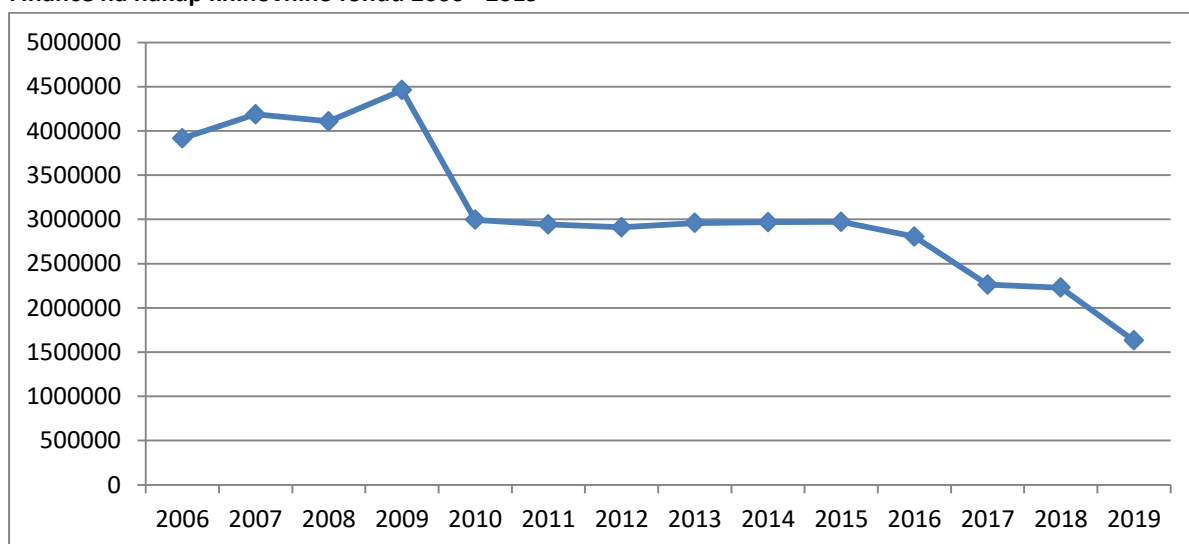
Dle *Koncepce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina v letech 2016 – 2020* byl stanoven limit na nákup knihovního fondu ve výši 25 - 30 % z celkových finančních prostředků na výkon RF.

Tento limit v posledních letech dodržen nebyl, hlavním důvodem byl nárůst mezd (navýšení mezd od 1. 1. 2020 dle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů) a dalších režijních výdajů při zachování výše příspěvku na regionální funkci.

Čerpání finančních prostředků na knihy

	2015	2016	2017	2018	2019
Finance na knihy	2 970 757 Kč	2 805 585 Kč	2 262 742 Kč	2 228 444 Kč	1 631 646 Kč
% z celkové sumy	31,6 %	29,9 %	24,1 %	21,6 %	15,8 %

Finance na nákup knihovního fondu 2006 - 2019

2.3 Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

V krajské knihovně působí vzdělávací centrum, které je určeno pro vzdělávání knihovníků v Kraji Vysočina. Vzdělávací akce a porady pro knihovníky probíhají dle doporučených standardů i v ostatních pověřených knihovnách.

Od roku 2002 Krajská knihovna Vysočiny (dále „KKV“) pravidelně oceňuje nejlépe pracující neprofesionální knihovníky jednotlivých regionů kraje na **Knihovnické slavnosti**¹.

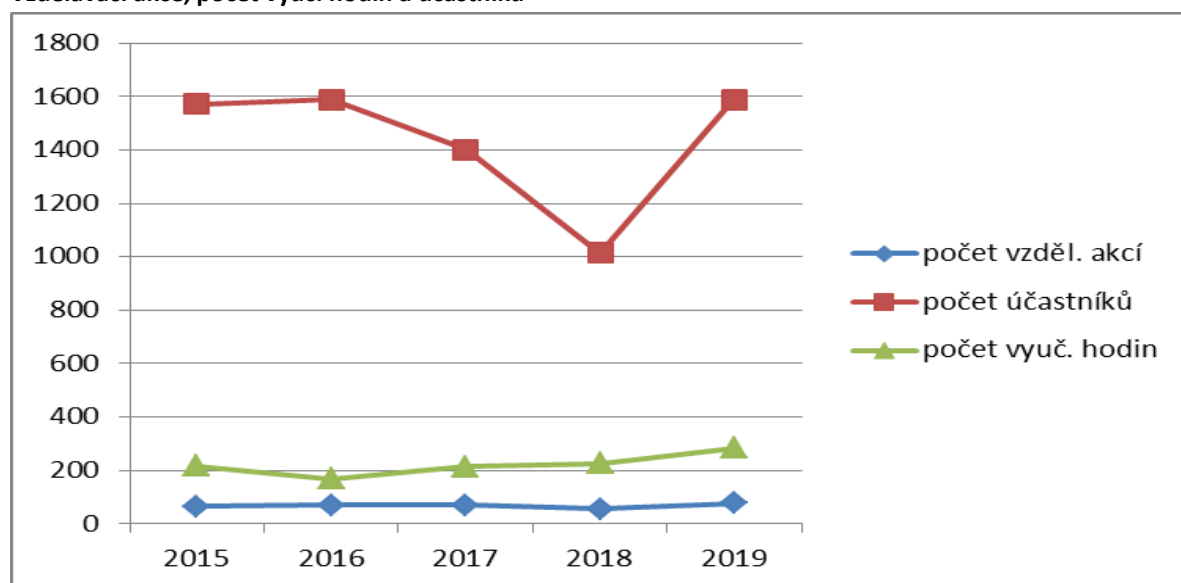
Krajská knihovna Vysočiny vydává elektronický časopis **Knihovnický zpravodaj Vysočiny** – <http://kzv.kkvysočiny.cz/>, ve kterém prezentuje knihovny v kraji. Zpravodaj se zaměřuje na různé oblasti knihovnictví a snaží se řešit aktuální problémy knihoven.

¹ Dostupné z: <https://www.kkvysočiny.cz/knihovnam/mala-knihovnicka-slavnost/>

Vzdělávací akce a porady pro knihovníky

	2015	2016	2017	2018	2019	průměr ČR 2019
počet vzděl. akcí	66	70	70	56	78	40
počet účastníků	1 572	1 589	1 401	1 014	1 587	597
počet vyuč. hodin	216	169	213	226	284	175
počet porad	21	24	28	23	23	25
počet účastníků	332	368	373	351	346	169

Vzdělávací akce, počet vyuč. hodin a účastníků

2.4 Plnění standardů regionálních funkcí

Krajská knihovna a pověřené knihovny zajišťují plnění doporučených standardů jednotlivých služeb, které jsou součástí *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky*. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů jsou standardy RF plněny.

Plnění standardů¹ regionálních funkcí v Kraji Vysočina

	2015	2016	2017	2018	2019	průměr na 1 knihovnu/rok (standard)
konzultace	1 376	1442	1 340	1 429	1 395	2,3 (standard není stanoven)
metodické návštěvy	1 290	1349	1 256	1 246	1 197	2 (1-2x na knihovnu)
soubory	2 054	2053	2 039	2 056	2 074	3,9 (2 na knihovnu)
svazky v souborech	143 939	138 889	135 935	130 306	125 126	236 (120 na knihovnu)

¹ Služby knihovnám. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019); Praha: Ministerstvo kultury, 2019. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

3. Systém veřejných knihoven v Kraji Vysočina

Systém veřejných knihoven Kraje Vysočina tvoří:

- 1. Krajská knihovna Vysočiny se sídlem v Havlíčkově Brodě**, která je garantem výkonu regionálních funkcí v Kraji Vysočina. KKV je zároveň pověřenou knihovnou pro region Havlíčkův Brod, zajišťuje výkon RF pro celkem 108 knihoven a 20 poboček.
- 2. Knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí** (dále „pověřené knihovny“), v Kraji Vysočina jsou to bývalé okresní knihovny. KKV s pověřenými knihovnami uzavírá písemné Smlouvy o pověření výkonem RF.
  - **Městská knihovna Jihlava, příspěvková organizace**
  - **Městská knihovna Pelhřimov**
  - **Městská knihovna v Třebíči**
  - **Knihovna Matěje Josefa Sychry ve Žďáře nad Sázavou**
- 3. Základní knihovny**, jako příjemci regionálních služeb (obsluhované knihovny). Jsou to knihovny zřizované městskými či obecními úřady, se kterými pověřené knihovny uzavírají smlouvy o poskytování odborných knihovnických služeb. V rámci výkonu regionálních funkcí bylo v roce 2019 obsluhováno 595 knihoven.

Síť veřejných knihoven v Kraji Vysočina k 31. 12. 2019

	KKV	Pověřené knihovny	Profesionální knihovny	Neprofes. knihovny	Pobočky	Celkem	Obsluhované knihovny
Havl. Brod	1		10	98	20	129	131
Jihlava		1	5	79	20	105	101
Pelhřimov		1	7	84	1	93	93
Třebíč		1	9	136	18	164	148
Žďár n. S.		1	4	106	11	122	122
celkem	1	4	35	503	70	613	595

4. Základní knihovny se specializovaným fondem a specializované knihovny registrované v databázi MK ČR¹

Knihovna Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě
Knihovna Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod, příspěvkové organizace
Knihovna Muzea Dr. Aleše Hrdličky v Humpolci
Knihovna Muzea Vysočiny (Jihlava), příspěvkové organizace
Knihovna Městského muzea v Kamenici nad Lipou
Knihovna Horáckého muzea v Novém Městě na Moravě
Knihovna Horácké galerie v Novém Městě na Moravě
Knihovna Městského muzea Antonína Sovy v Pacově
Knihovna Muzea Vysočiny Pelhřimov, příspěvkové organizace
Knihovna Muzea Vysočiny Třebíč, příspěvkové organizace
Knihovna Muzea Velké Meziříčí

¹ Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/evidence-knihoven-adresar-knihoven-vidovanych-ministerstvem-kultury-a-souvisejici-informace-341.html>

Knihovna Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
 Studijní knihovna při Muzeu Otokara Březiny (Jaroměřice nad Rokytnou)
 Knihovna Městského muzea Polná
 Knihovna Centra hasičského hnutí v Přibyslavi
 Školní knihovna Základní školy Světlá nad Sázavou
 Školní knihovna Střední zdravotnické školy a Vyšší zdravotnické školy
 Centrum vědeckých a pedagogických informací (Jihlava)
 Knihovna Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště v Telči
 Školní studijní a informační centrum (Obchodní akademie a Hotelová škola v Havlíčkově Brodě)
 Odborná knihovna Okresní nemocnice Havlíčkův Brod
 Lékařská knihovna Psychiatrické léčebny Havlíčkův Brod
 Lékařská knihovna Nemocnice Jihlava
 Lékařská knihovna Okresní nemocnice v Novém Městě na Moravě
 Knihovna nemocnice Pelhřimov
 Lékařská knihovna - středisko vědeckých informací Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace
 Oddělení vědeckotechnických informací (Havlíčkův Brod)
 Odborná ekologická a zemědělská knihovna Zemědělské a ekologické regionální agentury
 Farní knihovna Polná
 Základní vojenská knihovna VÚ 2427 (Náměšť nad Oslavou)

5. Neregistrované (ostatní) knihovny – převážně knihovny základních a středních škol. O těchto knihovnách má KKV jen omezený přehled, zejména proto, že jejich činnost spadá pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, ale pokud mají zájem, mohou služby pověřených knihoven využívat.

4. Personální zajištění regionálních funkcí v Kraji Vysočina

Plnění RF zabezpečovalo 16 pracovníků na regionální úrovni a 1 pracovník na úrovni krajské. V roce 2019 připadalo v celostátním průměru na 1 metodika 27 knihoven, v Kraji Vysočiny každý metodik (včetně krajského) obsluhoval 35 knihoven.

Krajská funkce	1 úvazek
Havlíčkovobrodsko	3 úvazky
Jihlavsko	3 úvazky
Pelhřimovsko	3 úvazky
Třebíčsko	4 úvazky
Žďársko	3 úvazky
Celkem	17 úvazků

5. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY

- Hustá síť veřejných knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby, jejich dobrá dostupnost
- Knihovny v malých obcích často jako jediná kulturní instituce
- Legislativní podpora regionálních funkcí
- Tradice poskytování regionálních služeb, dobré a stabilní vztahy s představiteli místní samosprávy
- Pozitivní vnímání knihoven veřejností i zřizovateli
- Dobrá spolupráce krajské knihovny a pověřených knihoven
- Kladný vztah většiny knihovníků ke knihovnické práci
- Využívání informačních technologií při poskytování knihovnických služeb
- Fungující systém vzdělávání knihovníků, rozvoj lidských zdrojů
- Dobře fungující metodická pomoc knihovnám (metodická pomoc, konzultace, porady)
- Zkušenosti s distribucí výměnných souborů pro knihovny (nejvíce využívaná služba)
- Využívání výsledků statistických šetření, analýzy dat, výroční zprávy

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatečné povědomí zřizovatelů o možnostech fungování knihovny jako vzdělávací instituce, komunitního centra, správce kulturního dědictví
- Nevyrovnané, často nevyhovující prostorové podmínky knihoven
- Zastarávající vybavení knihoven ICT
- Nedostačující provozní doba malých knihoven
- Nedostatečný objem financování nákupu knihovních fondů a dalších informačních zdrojů
- Nedostatečné finanční ohodnocení knihovníků, zejména v malých knihovnách
- Velmi omezená nabídka služeb v digitálním prostředí
- Nízká účast knihovníků menších knihoven na vzdělávacích akcích částečně způsobovaná nedostatečnou motivací ze strany zřizovatele
- Nedostatečná informační gramotnost u knihovníků, zejména neprofesionálních knihoven
- Malé využívání potenciálů knihoven jako komunitních míst
- Nedostatečné využívání public relations, neschopnost knihoven zvýraznit své přednosti

PŘÍLEŽITOSTI

- Knihovny jako komunitní centra, místa setkávání široké veřejnosti s nabídkou volnočasových a vzdělávacích činností
- Možnost celoživotního vzdělávání v knihovnách
- Možnosti grantové podpory, vícezdrojového financování, fundraising
  - Zlepšování prostorových podmínek knihoven – za spolupráce s Metodickým centrem pro výstavbu knihoven Moravské zemské knihovny a Střední průmyslové školy stavební akademika Stanislava Bechyně v Havlíčkově Brodě
  - Spolupráce s místní samosprávou (Svaz měst a obcí České republiky, Sdružení místních samospráv České republiky, Spolek pro obnovu venkova České republiky) a spolky v obcích
- Nabídka nových online služeb v knihovnách

- Moderní weby knihoven, prezentace na sociálních sítích
- Nabídka práce s novými technologiemi (3D tisk, ozoboti, ...), využívání nových technologií pro rozvoj přidaných služeb
- spolupráce veřejných knihoven a místních škol za účelem podpory rozvoje dětského čtenářství
- Podpora čtenářské gramotnosti (aktivity zaměřené na práci s knihou)
- Zpřístupnění digitálních děl nedostupných na trhu široké veřejnosti – využití možnosti Národní digitální knihovny
- Zajištění dostupnosti elektronických informačních zdrojů (EIZ), nabídka e-knih, zapojení knihoven do portálu Knihovny.cz¹
- Nástup nové knihovnické, informačně gramotné, generace
- Spolupráce se specializovanými knihovnami

HROZBY

- Poddimezované financování knihoven a tlak zřizovatelů na snižování jejich rozpočtů
- Nezáměr zřizovatelů a lokálních politiků o knihovny
- Nejistota finančního zajištění regionálních funkcí
- Zastaralé technické vybavení knihoven
- Stereotypní myšlení knihovníků, neochota se přizpůsobovat změnám v knihovně
- Nedostatečná informační gramotnost knihovníků
- Nedostatečné využívání nabídky celoživotního vzdělávání ze strany knihovníků (zejména menších knihoven)
- Neznalost a tradiční vnímání knihoven zřizovateli a veřejností
- Nedostatečné využívání možností ze strany zřizovatelů o prostorové řešení knihoven, neodborné přístupy k vybavování knihoven
- Konkurence volnočasových aktivit a komerčních poskytovatelů služeb a volnočasových aktivit
- Nárůst časového vytížení knihovníků i veřejnosti (zrychlující se styl života)

---

¹ Dostupné z: <https://www.knihovny.cz/>

Koncepce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina na léta 2021 – 2027

Hlavní i dílčí cíle koncepce vycházejí z *Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021 - 2027* a *Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR. Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021 – 2027* vymezuje poslání knihoven ve třech pilířích:

I. Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit.

Knihovna patří k pilířům fungování demokratické společnosti a je symbolem svobodného myšlení. Je přirozenou součástí komunit. Síť knihoven představuje tisíce míst v celé ČR, která slouží přímému naplňování principů demokracie poskytováním rovného přístupu k informacím i prostoru pro diskuse a setkávání.

II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce.

Knihovny pomáhají každému, kdo chce rozvíjet své schopnosti a učit se. Podporují vzdělanou a sociálně soudržnou společnost, založenou na ekonomice s vysokou přidanou hodnotou práce. Garantují rovný a svobodný přístup k informacím. V rámci komunit propojují aktéry na poli vzdělávání. Jsou partnerem škol všech stupňů, školských zařízení, vědeckých institucí a dalších vzdělávacích institucí.

III. Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství.

Identita společnosti není založena jen na ekonomickém či politickém úspěchu, ale i na udržení kulturní identity a sebevědomí demokratické společnosti. Kulturní a znalostní bohatství netvoří pouze dědictví minulosti, ale je živou a důležitou součástí našich životů, otevřenou neotřelým tvůrčím skutkům. Úkolem knihoven je toto bohatství spravovat, chránit a zpřístupňovat, ale rovněž aktivně podněcovat a podporovat vznik nových hodnot a poznatků.

6. Hlavní cíle koncepce na základě standardů pro výkon regionálních funkcí

Hlavní cíle regionálních funkcí knihoven na léta 2021-2027 jsou udržení kvality a další rozvoj všech hlavních aktivit vymezených standardy *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky*

6.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

- odborné konzultace knihovnám i jejich zřizovatelům (příprava kulturních a vzdělávacích akcí, pořádání komunitních a dalších aktivit, setkávání seniorů, rodičů apod.)
- zajištění metodických návštěv v obsluhovaných knihovnách dle jejich potřeby - zpravidla 1-2x ročně
- vzdělávání pracovníků knihoven (knihovnické činnosti, služby uživatelům, práce s automatizovaným knihovnickým systémem)
- pomoc při zpracování žádostí o granty, zejména projektů VISK, Knihovna 21. století¹
- pravidelná a efektivní komunikace se zřizovateli obsluhovaných knihoven, jednání o činnosti knihoven (reakce na aktuální problematiku), předávání aktuálních informací
- pomoc knihovnám při tvorbě a aktualizaci webových stránek a účtu na sociálních sítích
- pomoc při budování informačních a knihovních center na základních a středních školách (školních knihoven)
- spolupráce se specializovanými knihovnami, zejména muzejními, archivními a galerijními
- propagace činnosti Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukci knihoven, odborné konzultace při rekonstrukcích knihoven (ve spolupráci se Střední průmyslovou školou stavební akademika Stanislava Bechyně v Havlíčkově Brodě)
- Prosazování naplňování doporučených standardů VKIS knihovnami
- Propagace a pomoc při zpřístupňování Děel nedostupných na trhu v obsluhovaných knihovnách
- Pomoc knihovnám při zavádění služby půjčování e-knih

Periodicita: průběžně, pokud není uvedeno jinak

6.2 Statistika knihovnických činností

- metodická i praktická pomoc při vyplňování ročních výkazů
- zajištění programu STAT-EXCEL² pro všechny pověřené knihovny
- zpracování podrobného analytického materiálu o stavu a činnosti knihoven v Kraji Vysočina (dle statistických výsledků)
- podpora zapojení knihoven do projektu benchmarking knihoven
- garance zajištění sběru dat, jejich správnost a přenos do evidence NIPOS v příslušných termínech
- poskytování konzultací i praktická pomoc knihovnám při získávání zpětné vazby
- pravidelná aktualizace údajů v Centrálním adresáři knihoven spravovaném Národní knihovnou (dále též „CADR“)

Periodicita: 1x ročně v termínu daném zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění¹

¹ Grantové programy Ministerstva kultury České republiky: <https://www.mkcr.cz/oblast-knihoven-532.html>

² Speciální software na zpracování statistik knihoven

6.3 Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

- průběžné zvyšování kvalifikace pracovníků dle Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků²
- seznámení pracovníků knihoven v kraji s obsahem *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021 – 2027 s výhledem do roku 2030*
- realizace porad knihovníků minimálně v rozsahu stanoveném *Metodickým pokynem MK ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven*
- zabezpečení nabídky kvalitních vzdělávacích akcí pro knihovníky kraje (na základě průzkumu zájmu pracovníků knihoven), k jejich realizaci využívat projekt VISK2 pro mimoškolní vzdělávání
- informování a motivace knihovníků a jejich zřizovatelů o nutnosti průběžného odborného vzdělávání jako předpokladu zajištění kvality knihovnických a informačních služeb (standard 48 hod./rok pro profesionální a 8 hod./rok pro neprofesionální knihovníky)
- pravidelné oceňování nejlépe pracujících neprofesionálních knihovníků kraje na tzv. *Knihovnické slavnosti*.
- zajištění pravidelných odborných exkurzí do knihoven na území ČR

Periodicita: 2x ročně porady ředitelů/pracovníků pověřených knihoven
1x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven
1x ročně porady (semináře) knihovníků neprofesionálních obsluhovaných knihoven
vzdělávací akce dle standardu (48 hod./rok pro profesionální a 8 hod./rok pro neprofesionální knihovníky)

6.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce, správa, revize a aktualizace

- akvizice, katalogizace nových dokumentů do výměnného fondu, rozšíření o stolní hry, Albitužky, audioknihy, případně další, knihovnamy vyžádané typy dokumentů
- distribuce výměnných souborů do knihoven (minimálně 200 knih ročně) dle potřeb a požadavků obsluhovaných knihoven
- zajištění finanční spoluúčasti obcí (zřizovatelů/provozovatelů knihoven) na tvorbě výměnných knihovních fondů
- pravidelná aktualizace výměnných fondů a jejich zkvalitnění

Periodicita: min. 2x ročně 1 soubor s min. 60 svazky do jedné obsluhované knihovny

6.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

- sledování stanovených lhůt k provádění revizí, minimálně 1x za 5 let, dle vyhlášky č. 88/2002 Sb.
- pomoc knihovnám s prováděním revizí, superrevizí, zpracováním protokolu o revizi
- dohled nad pravidelnou aktualizací kmenových fondů (základní podmínka pro zajištění kvality a atraktivity knihovního fondu)

Periodicita: 1x za 5 let

---

¹ ČESKO. Zákon č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 19, 1995.

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-89>

² Dostupné z: <https://ipk.npk.cz/docs/celozivotni-vzdelavani/koncepce-czv-pdf>

6.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce

- možnost budování kvalitních kmenových fondů neprofesionálních knihoven a odborné zpracování knih prostřednictvím této služby
- motivace zřizovatele/provozovatele ke zvýšení finančních prostředků na nákup kmenového fondu

Periodicita: podle potřeby dodávání zpracovaných knih na základě smlouvy

6.7 Komunitní aktivity

- metodická i praktická pomoc knihovnám při realizaci komunitních aktivit napříč generacemi, setkávání seniorů, rodičů apod.
- participace na vzájemném propojení komunit obcí
- pomoc při zpracování žádostí o granty na tyto aktivity
- poskytování odborných konzultací při úpravách knihoven na komunitní centra (využití spolupráce se Střední průmyslovou školou stavební akademika Zdeňka Bechyně v Havlíčkově Brodě a s Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukci knihoven při Moravské zemské knihovně v Brně)

Periodicita: podle potřeby na základě smlouvy/na vyžádání

6.8 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

- podpora plné automatizaci knihoven k poskytování moderních knihovnických služeb on-line
- prezentace služeb na webových stránkách a zajištění přístupu na veřejný internet
- praktická pomoc knihovnám při zahájení automatizace
- servis regionálního knihovního systému Tritius REKS a výpočetní techniky pro neprofesionální knihovny

Periodicita: průběžně dle potřeby

7. Specifické dílčí cíle koncepce

Dílčími cíli jsou specifické regionální cíle reagující na aktuální situaci knihoven v Kraji Vysočina.

7.1 Dílčí cíl: podpora knihoven jako přirozených center občanského a komunitního života

Knihovny nabízí nedoceněný potenciál coby přirozená komunitní centra obcí. Zároveň stoupají požadavky uživatelů na vnitřní prostory knihoven a jejich vybavení, bezbariérovost, možnost využívat prostory i pro setkávání a komunikaci, víceúčelově; s tím souvisí i odpovídající vybavení knihoven informačními technologiemi i připojením k internetu.

Indikátory úspěšného plnění:

- zvýšení počtu návštěvníků knihoven jako přirozených míst pro setkávání a trávení volného času
- nárůst počtu vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí
- zvýšení počtu návštěvníků vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí
- nárůst počtu knihoven s odpovídajícím prostorovým zajištěním vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit
- zvýšení počtu knihoven vybavených moderními informačními technologiemi

7.2 Dílčí cíl: podpora využívání regionálních automatizovaných systémů

Usilovat o rozšíření počtů knihoven, které aktivně používají regionální knihovní systém (většina knihoven v kraji má kmenový fond zkatologizovaný v knihovnickém systému, ne všechny je ale aktivně využívají. Důvodem bývá knihovník, který neumí nebo nechce používat ICT; zastaralá technika v knihovně; nedostatečný zájem a podpora zřizovatele.

Indikátory úspěšného plnění:

- zvýšení počtu knihoven aktivně používajících automatizovaný knihovní systém

7.3 Dílčí cíl: podpora celoživotního vzdělávání neprofesionálních knihovníků

V Kraji Vysočina působí téměř 500 neprofesionálních knihovníků, kteří mají vedle knihovny ještě svoji vlastní profesi. Dle standardů se mají neprofesionální knihovníci vzdělávat minimálně 8 hodin ročně, účast na vzdělávacích akcích je ale dobrovolná, takže tuto podmínku splňuje mizivé procento knihovníků (krajská knihovna se snaží jim vycházet vstříc realizací vzdělávacích akcí i v odpoledních hodinách). Je třeba motivovat zřizovatele i knihovníky obecních knihoven na zvýšení účasti na vzdělávacích akcích pořádaných pověřenými knihovnami.

Indikátory úspěšného plnění:

- zvýšení počtu neprofesionálních knihovníků na vzdělávacích akcích
- zvýšení účasti neprofesionálních knihovníků na poradách v pověřených knihovnách
- zapojení knihovníků do e-learningových kurzů a on-line vzdělávání

7.4 Dílčí cíl: zlepšení prezentace knihoven na webových stránkách a sociálních sítích

Knihovny by měly být prezentovány alespoň na webu obcí v minimálním rozsahu stanoveném standardy VKIS. V rámci výkonu RF je poskytovaná odborná pomoc knihovnám při zavádění nových online služeb. Motivovat knihovny k připojení do projektu Knihovny.cz.

Indikátory úspěšného plnění:

- všechny knihovny mají webovou prezentaci v rozsahu vyhovujícím standardům VKIS, stanoveným v Metodickém pokynu k vymezení standardu VKIS
- zvýšení počtu knihoven poskytujících online služby

- navýšení počtu knihoven připojených k portálu Knihovny.cz
- zapojení knihoven do zpřístupňování děl nedostupných na trhu (DNNT)

7.5 Dílčí cíl: podpora spolupráce knihoven se školami a dalšími organizacemi

Rozvoj spolupráce knihoven s dalšími organizacemi, institucemi a spolky. Rozvoj spolupráce knihoven se školami. Rozvoj spolupráce s Místními akčními skupinami (MAS) a jejich Místními akčními plány (MAP). Seznamování knihoven a jejich zřizovatelů/provozovatelů s možnostmi spolupráce. Využívání dobrovolníků při práci v knihovnách.

Indikátory úspěšného plnění:

- nárůst počtu knihoven, které systematicky spolupracují alespoň s jednou školou
- nárůst počtu knihoven, které spolupracují s dalšími subjekty
- nárůst počtu dobrovolníků vykonávajících práce v knihovnách

8. Finanční a personální zdroje pro výkon regionálních funkcí

Dotační systém regionálních funkcí knihoven funguje od roku 2001. Do roku 2005 byly finance na výkon RF poskytovány centrálně Ministerstvem kultury ČR, od 1. 1. 2005 jsou hrazeny náklady na regionální funkce knihoven v Kraji Vysočina z rozpočtu Kraje Vysočina, od 1. 1. 2016 prostřednictvím Krajské knihovny Vysočiny.

Rozdělení finančních prostředků na výkon RF jednotlivým pověřeným knihovnám v rámci kraje probíhá v souladu s *Metodickým pokynem Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky*¹:

- a) Z celkových finančních prostředků se odečte částka pro krajskou knihovnu na regionální funkce vykonávané v krajském měřítku (poradenská a konzultační činnost, krajská statistika knihovnických činností, vzdělávání knihovníků a další).
- b) Poté se postupuje následovně:

Z částky, která představuje 55 % zůstatku finančních prostředků určených na zajištění regionálních funkcí, se stanoví průměrná částka připadající na jednoho obyvatele kraje, přičemž se pro účely výpočtu odečte od celkového počtu obyvatel v kraji počet obyvatel krajského města kromě obyvatel integrovaných částí (tj. těch, v nichž pracuje pobočka městské knihovny, splňující kritéria neprofesionální knihovny). Každé pověřené knihovně přísluší finanční prostředky, které jsou násobkem počtu obyvatel území, na kterém zajišťuje regionální funkce, a stanovené průměrné částky na jednoho obyvatele kraje.

Z částky, která představuje 45 % zůstatku finančních prostředků určených na zajištění regionálních funkcí, se stanoví průměrná částka připadající na jednu základní knihovnu provozovanou obcí (včetně poboček) v kraji. Každé pověřené knihovně přísluší finanční prostředky, které jsou násobkem počtu základních knihoven provozovaných obcí (včetně poboček) na území, na kterém zajišťuje regionální funkce, a stanovené průměrné částky na jednu základní knihovnu provozovanou obcí v kraji. Krajské knihovně, která vykonává regionální funkce také v konkrétním regionu, aniž by v něm pověřila výkonem regionálních funkcí další knihovnu, náleží nad rámec částky stanovené podle a) také finanční prostředky vypočtené pro daný region podle b).

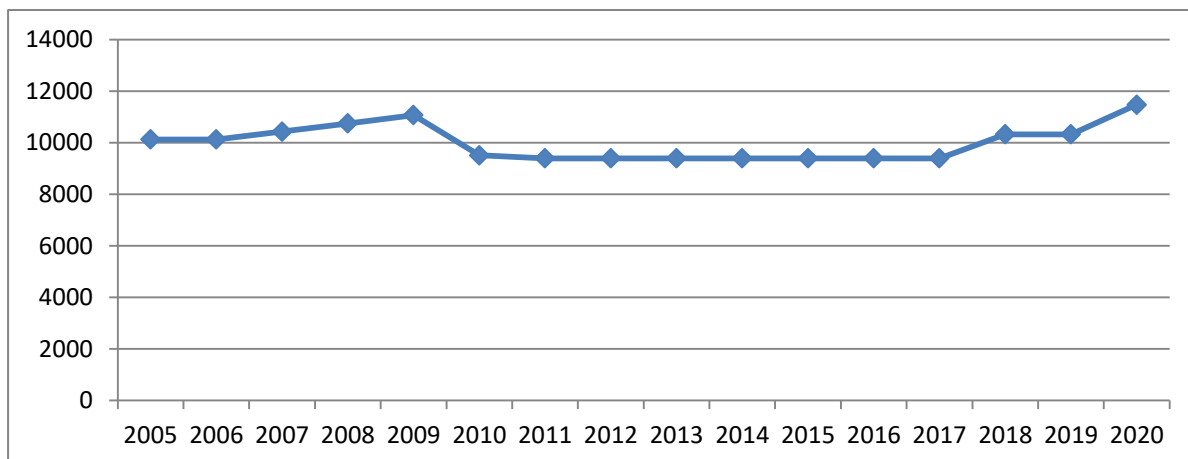
Financování výkonu regionálních funkcí v Kraji Vysočina bude zajištěno z rozpočtu Kraje Vysočina prostřednictvím KKV v souladu s § 11 odst. 3 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), v platném znění. Tyto finanční prostředky KKV zasílá pověřené knihovně pravidelně v souladu se Smlouvou o přenesení regionálních funkcí.

Minimální výše finančních prostředků na nákup výměnného fondu je 15 % z rozpočtu na výkon regionálních funkcí v Kraji Vysočina.

Vývoj financování regionálních funkcí v Kraji Vysočina v letech 2005-2020 (v milionech Kč)

2005	2010	2015 - 2017	2018 - 2019	2020
10 127	9 513	9 392	10 322	11 472

¹ Služby knihovnám. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019); Praha: Ministerstvo kultury, 2019. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

8.1 Personální zdroje

Celý systém regionálních funkcí je postaven na práci kvalifikovaných a motivovaných pracovníků pověřených knihoven, kteří zajišťují výše uvedené funkce. V roce 2019 se jednalo o celkem 17 úvazků (viz Personální zajištění str. 10), což je na pokrytí dostačující. Je však nutné zajistit další vzdělávání pracovníků a dostatečné prostředky na potřebné úvazky.

8.2 Financování regionálních funkcí

Pro kvalitní fungování regionálních funkcí je klíčové stabilní financování a jeho navázání na reálné změny v jednotlivých výdajích. Vzhledem k tomu, že téměř 80 % výdajů směřuje na pokrytí mzdových nákladů pracovníků zajišťujících RF, je nutná valorizace financí při navyšování platů pracovníků v kultuře. Obdobně, pro nákup výměnného fondu a ostatní náklady, je nutná valorizace finančních prostředků dle vývoje inflace.

V posledních letech docházelo k navyšování mezd dle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů), nárůstu cen knih a nárůstu provozních výdajů (nájem, energie, apod.).

Protože je pro udržení nastaveného systému nejdůležitější udržení kvalifikovaného personálu, při jakékoli nečekané finanční situaci je nutná minimalizace ostatních výdajů. To se však vždy nutně odrazí v míře a kvalitě poskytovaných služeb. Proto je třeba zajistit financování regionálních funkcí formou pravidelné valorizace.

Krajská knihovna ve spolupráci s pověřenými knihovnami zpracuje k 31. 12. kalendářního roku výkaz o výkonu a financování regionálních funkcí.

8.3 Grantové programy

Knihovny v Kraji Vysočina využívají každý rok **grantové programy vyhlášené Ministerstvem kultury České republiky**¹:

- **VISK** (nejvyužívanější je podprogram VISK 2, VISK 3)
- **Knihovna 21. století**

Téměř všechny profesionální knihovny v Kraji Vysočina využívají projekt Moravské zemské knihovny v Brně s názvem **Česká knihovna**, který je určen na podporu produkce české literatury.

V neposlední řadě využívají obce na rekonstrukce knihoven a nákup vnitřního vybavení také dotační program Kraje Vysočina **Obnova venkova (Fond Vysočiny)**².

¹ Dostupné z: <https://visk.nkp.cz/>

² Dotační programy Kraje Vysočina. Kraj Vysočina [online]. Dostupné z: <https://www.fondvysociny.cz/dotace>

9. Závěr

V České republice je rozsáhlá síť veřejných knihoven, které jsou, zejména v menších obcích, často jedinou kulturní institucí dostupnou všem občanům. Mohou tak být přirozenými centry občanského a komunitního života, místem neformálního vzdělávání. Aby mohl být jejich potenciál dobře využit, je třeba zabezpečit/zajistit dobré fungování regionálních funkcí, v jejichž rámci krajská knihovna a další pověřené knihovny poskytují menším knihovnám poradenské, vzdělávací, koordinační a jiné služby. Předpokladem úspěšnosti při naplňování předložených cílů koncepce je vzájemná podpora a spolupráce mezi krajskou knihovnou, pověřenými knihovnami, zřizovateli knihoven, knihovníky a Krajem Vysočina.

Velký vliv na fungování regionálních funkcí knihoven bude mít také zajištění jejich financování. Pouze tak bude možné zajistit/zaručit uživatelům i těch nejmenších obcí přístup ke knihovnickým a informačním službám ve shodě s požadavky *Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR Standardu pro dobrou knihovnu*.¹

Průběžné výsledky plnění koncepce bude každoročně obsahovat *Zpráva o plnění regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina* a analytický materiál *Kraj Vysočina, veřejné knihovny*, který přináší každý rok podrobné rozборы činnosti knihoven. Oba materiály zpracovává Krajská knihovna Vysočiny ve spolupráci s pověřenými knihovnami a jsou dostupné na webu KKV².

Cílem této koncepce je nejen upevnit dosavadní poskytování regionálních funkcí v Kraji Vysočina, ale současně nabídnout výhled do budoucna, kde by mohly veřejné knihovny hrát širší roli než doposud.

---

¹ Standard pro dobrou knihovnu. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Praha: Národní knihovna České republiky 2020. 4. vyd. 14 s. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/legislativa/normy-stansardy-doporuceni>

² Dostupné z: <https://www.kkvysociny.cz/knihovnam/dokumenty-region/>

10. Použité zdroje

- a) Standard pro dobrou knihovnu. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. Praha: Národní knihovna České republiky 2020. 4. vyd. 14 s. [online]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/legislativa/normy-standardy-doporuceni>
- b) Služby knihovnám. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019); Praha: Ministerstvo kultury, 2019. [online]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>
- c) Zákon 257/2001 Sb. ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon); [online]. Dostupné z: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon257.htm
- d) Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030. [online]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/legislativa/koncepce-strategie-deklarace>
- e) Koncepce výkonu regionálních funkcí knihoven v Kraji Vysočina na léta 2016 – 2020. [online]. Dostupné z: <https://www.kkvysociny.cz/knihovnam/dokumenty-region>
- f) Strategie rozvoje Kraje Vysočina [online]. s. 82. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/strategie-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352/archiv=0&p1=61928>
- g) EVIDENCE KNIHOVEN, adresář knihoven evidovaných Ministerstvem kultury a související informace. Ministerstvo kultury [online]. [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/evidence-knihoven-adresar-knihoven-evidovanych-ministerstvem-kultury-a-souvisejici-informace-341.html>
- h) Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků (CŽV) [online]. s. 9. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/docs/celozivotni-vzdelavani/koncepce-czv-pdf>
- i) Veřejné informační služby knihoven: Program Ministerstva kultury [online]. Dostupné z: <https://visk.nkp.cz>
- j) Dotační programy Kraje Vysočina. Kraj Vysočina [online]. Dostupné z: <https://www.fondvysociny.cz/dotace>
- k) Regionální funkce knihoven 2019. Výroční zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2019. [online]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/vyrocní-zpravy>
- l) ČESKO. Zákon č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 19, 1995. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-89>